

एवंमुख्यंसात्विकत्यागमुक्त्वाऽमुख्यंतमाह नद्वेष्टीति सत्त्वेनसम्यगाविष्टोव्याप्तस्यागीमुख्यःसात्विकस्यागीसंन्यासीत्यर्थः अकुशलंअसुखप्रदंकर्मत्रिषवणस्नानचतुर्गुणशौचभिक्षाटनादिप्रयासरूपंनद्वेष्टि कुशलेमिष्टान्नभिक्षादौनानुषज्जते नसंगंकाकवत्पीतिकरोति यद्वाकर्मकुशलेसवादिकर्मकुशलेशिष्यादौनसज्जते तत्राकुशलंवातंनद्वेष्टि एतेनरागद्वेषशून्यत्वमस्यदर्शितं तदपिकुतइत्यपेक्षायामाह मेधावीति ऊहापोहकुशलतयानित्यानित्यवस्तुविवेचनादौप्रज्ञावान् अतएवच्छिन्नसंशयःकिंकर्माण्येवमुक्तिसाधनानित्तसंन्यासएवेतिविचिकित्सारहितः एवंचत्यागीत्यनेनयज्ञोदानंतपःकर्मनत्याज्यमित्युक्तादत्यागाद्यावृत्तिः मेधावीत्यनेनमोहात्तस्यपरित्यागइत्युक्तात्तामसत्यागाद्यावृत्तिः पूर्वाद्धैनरागद्वेषाभावप्रतिपादनेनकायक्लेशभयात्त्यजेदित्युक्ताद्राजसत्यागाद्यावृत्तिः छिन्नसंशयइत्यनेनकार्यमित्येवयत्कर्मैत्युक्तादमुख्यसात्विकत्यागाद्यावृत्तिः नह्यसौकर्मणांतुच्छत्वंसंन्यासस्यमहाभाग्यत्वंचतत्त्वतोवेद वेदचेत्क्षणमपिकर्मसुनतिष्ठेत् नहिदाहोपशमार्थीनिकटस्थंजाद्रवीमहाद्रदंजानन्पीष्मोष्मप्रतप्तपाथसिपल्वलेक्षणमपिरमेत संशयच्छेदेपिहेतुः सत्त्वसमाविष्टइति यतःसत्त्वेनैवकर्त्रासम्यगाविष्टोयंननुअयंसत्वमाश्रितइतिमहान्विशेषः एवंचपूर्वश्लोकोक्तस्यसात्विकत्यागरूपस्यकर्मयोगस्यफलभूतोयंमुख्यःसंन्यासोविविदिषूणामनुष्ठेयोयदहरेवविरजेत्तदहरेवप्रव्रजेत् एतमेवप्रव्राजिनोलोकमिच्छंतःप्रव्रजंतीतिश्रुतिप्रसिद्धः भाष्येतु ननुकर्मपरित्यागस्त्रिविधःसंन्यासइतिचप्रकृतःतत्रतामसोराजसश्चोक्तस्यागः कथमि

नद्वेष्ट्यकुशलंकर्मकुशलेनानुषज्जते॥ त्यागीसत्त्वसमाविष्टोमेधावीच्छिन्नसंशयः ॥ १० ॥

नहिदेहभृताशक्यंत्यक्तुंकर्माण्यशेषतः॥ यस्तुकर्मफलत्यागीसत्यागीत्यभिधीयते॥ ११ ॥

हसंगफलत्यागस्तृतीयत्वेनोच्यते यथात्रयोब्राह्मणाआगतास्तत्रषडंगविदौद्वौक्षत्रियस्तृतीयइतितद्वत् नैषदोषः त्यागसामान्येनस्तुत्यर्थत्वात् अस्तिकर्मसंन्यासस्यफलाभिसंधित्यागस्यचत्यागत्वंसामान्यं तत्रराजसतामसत्वेनकर्मत्यागनिंदयाकर्मफलभिसंधित्यागःसात्विकत्वेनस्तूयतेसत्यागःसात्विकोमतइतिपंथेनत्यागत्रैविध्यंसमाधाय एवंसंगफलत्यागपूर्वकंनित्यकर्मानुष्ठानेनविशुद्धांतःकरणस्यात्मज्ञानाभिमुखस्यतन्निष्ठाक्रमकथनार्थोयंश्लोकइत्युक्तं तथैवश्लोकंव्याख्यायपूर्वोक्तस्यकर्मयोगस्यप्रयोजनमनेनश्लोकेनोक्तमित्युपसंहृतं अन्येतुफलाभिसंधिविशिष्टस्यकर्मणस्त्यागस्त्रिविधः विशेषणाभावात् विशेषणाभावात्उभयाभावाच्च आद्योत्रैवविधित्तितःद्वितीयस्तुतामसराजसभेदेनद्विविधोप्यत्रैवनिर्दिष्टः तृतीयस्तुकर्मानधिकारिणाविविदिषूणाविदुषाचकर्तुंयोग्योद्विविधः तत्रांत्यःस्थितप्रज्ञलक्षणादौप्राग्व्याख्यातस्याद्यस्तुनैष्कर्म्यसिद्धिपरमामित्यत्रवक्ष्यते तत्रभाष्येतिस्तस्यागविधाःप्रतिज्ञायद्वेयथावत्पददर्शयत्तृतीयापिकेनचित्सामान्येनप्रतिपादिता अत्रतुएकस्यांद्वयोरंतर्भावंकत्वाद्देवविधेउपपाद्यतृतीयाप्रदेशांतरेविशेषेप्रकृतेप्रतिज्ञायानिर्वाहइतिविशेषः ॥ १० ॥ अमुख्यमेवसात्विकंत्यागमनूयतत्ययोजनमाहद्वाभ्यां नहीति देहभृतादेहाभिमानीनाहियस्मात् अशेषतःकर्माणित्यक्तुंनशक्यंअशक्यं प्राणयात्रालो